

Banksparen breekt hypotheek- en lijfrentemarkt open

Vanaf 1 januari 2008 is het zogeheten banksparen mogelijk. De Eerste Kamer keurde het wetsvoorstel hiervoor op 11 december 2007 goed. Door het banksparen krijg je nieuwe en waarschijnlijk goedkopere mogelijkheden om je hypotheek af te lossen of een lijfrentekapitaal op te bouwen.

door: Gabor Mooij

Met het banksparen kun je belastingvriendelijk geld sparen op een voor een bepaalde periode geblokkeerde rekening bij een bank. Het spaargeld mag je gebruiken voor een lijfrente-uitkering of als aflossing van je hypotheek. Daarmee zijn verzekeraars niet meer de enigen die producten op het gebied van hypotheek en lijfrente met fiscale belastingvoordelen mogen aanbieden.

Banksparen voor lijfrente

Het opbouwen van lijfrente via banksparen kan met een geblokkeerde spaarrekening (lijfrentespaarrekening) of een geblokkeerde beleggingsrekening (lijfrentebeleggingsrecht). Hiermee krijg je naast de lijfrenteverzekering een tweede mogelijkheid om lijfrentekapitaal te sparen. Voor het lijfrentesparen gelden dezelfde belastingvoordelen als voor de lijfrenteverzekering. Dat betekent dat je bij een aantoonbaar pensioentekort de lijfrentepremie tot een bepaald bedrag mag aftrekken en dat het lijfrentekapitaal niet onder de vermogensrendementheffing (box 3) valt. Over de lijfrente-uitkering moet je wel belasting betalen.

“In eerste instantie moet je altijd kijken of lijfrente nodig is. Verzekeraars schermen vaak met het pensioengat en de fiscale voordelen. Je moet echter ook rekening houden met het fiscale nadeel in de vorm van de belasting over de lijfrente-uitkering. Daarna moet je dan kijken of je voor een lijfrente wilt sparen via een verzekeraar of via het banksparen”, adviseert Rob Goedhart, beleidsadviseur financiële zaken bij de Consumentenbond.

Banksparen voor de hypotheek

Tot nu toe kon je alleen fiscaal vriendelijk je hypotheek aflossen door te kiezen voor een combinatie van je hypotheek met een levensverzekering (vaak beleggingshypotheek genoemd). Met het banksparen kan je nu ook met belastingvoordeel sparen voor de hypotheekaflossing via een spaarrekening eigen woning (SEW) of een beleggingsrekening eigen woning (BEW). Bij beide rekeningen gaat het om geblokkeerde rekeningen. Het belastingvoordeel houdt hierin dat je geen vermogensrendementsheffing hoeft te betalen over het bedrag dat je spaart. Daarnaast is de uitkering van het eindbedrag na 20 jaar sparen tot maximaal 143.000 euro belastingvrij en na vijftien jaar sparen tot maximaal 32.500 euro. De overheid past deze bedragen jaarlijks aan de inflatie aan. Je mag maar één keer in je leven gebruik maken van de maximale vrijstelling.

Voorwaarden

Het banksparen dient aan vergelijkbare voorwaarden te voldoen als de lijfrente- en hypotheekproducten die verzekeraars aanbieden. Je moet daarbij volgens Goedhart goed weten wat je doet. “Je krijgt bijvoorbeeld alleen een fiscale vrijstelling bij het banksparen voor de eigen woning als je minimaal vijftien jaar lang jaarlijks geld stort en niet aan het geld komt. Daar moet je dus niet aan beginnen als je plannen hebt om je hypotheek over vijf jaar weer te beëindigen.”

Voorwaarden banksparen lijfrentekapitaal

1. Je mag het spaarbedrag alleen gebruiken voor een lijfrente-uitkering.
2. De inleg moet je storten op een geblokkeerde bank- of beleggingsrekening.
3. De lijfrenteuitkeringen mogen niet later dan op je 70ste ingaan.
4. Het opgebouwde kapitaal mag je gebruiken voor de aankoop van een recht op periodieke uitkering bij een verzekeraar. Daarnaast mag je het in termijnen laten uitbetalen door een bank of beleggingsinstelling.
5. Mocht je overlijden dan wordt het spaarbedrag in termijnen uitgekeerd aan je nabestaanden.

6. De maximale premie-grondslag (deel van het inkomen waarover pensioenopbouw plaatsvindt) op basis waarvan je fiscaal vriendelijk kunt sparen, is 103.257 euro.

Voorwaarden banksparen belastingvriendelijk aflossen hypotheekschuld

1. Je moet een eigen woning bezitten en je hebt een eigen woningschuld (hypotheek of lening).
2. De inleg mag je alleen en eenmalig gebruiken voor aflossing van de hypotheekschuld.
3. Het banksparen doe je op een geblokkeerde spaarrekening of een geblokkeerde beleggingsrekening.
4. Je maakt minimaal vijftien jaar jaarlijks een bedrag over naar de rekening.
5. De hoogste inleg is jaarlijks niet hoger dan tien keer de laagste inleg.
6. De spaar- of beleggingsrendementen komen ook op de geblokkeerde rekening te staan.

“Als je je niet houdt aan de voorwaarden voor de lijfrente-opbouw telt de belastingdienst de contante waarde van je eerder van de belastingen afgetrokken inleg bij je jaarinkomen op. Bij het niet nakomen van de voorwaarden voor de aflossing van de hypotheekschuld betaal je inkomstenbelasting op basis van box 1 over het opgebouwde bedrag minus je inleg”, legt Goedhart uit.

Voordelen banksparen ten opzichte van verzekeren

Simpeler en transparanter

Banksparen is een simpeler en overzichtelijker financieel product dan een beleggingshypotheek of een lijfrentepolis. Je stort geld op je eigen rekening en je ziet aan het rekeningoverzicht hoe je spaartegoed zich ontwikkelt. Daarnaast heb je met veel minder bijkomende kosten te maken dan bij de verzekeringsproducten. Van die producten gaat gemiddeld zo'n 40 procent van de inleg naar kosten en verzekeringspremies waarop je geen of een beperkt zicht heeft. Ook heb je bij bankspaarproducten minder snel een tussenpersoon nodig. Hierdoor heb je niet zo vaak als bij verzekeringen met provisies te maken, waarvan je de hoogte niet kent.

Goedkoper

De Vereniging Eigen Huis heeft een bankspaarproduct inclusief een overlijdensrisicoverzekering van (nota bene) de verzekeraar Allianz vergeleken met een soortgelijk verzekeringsproduct. Dit bankspaarproduct blijkt over een termijn van tien jaar 4000 (zonder tussenpersoon voor beide producten) tot 12000 euro (met tussenpersoon voor beide producten) goedkoper te zijn dan een vergelijkbaar verzekeringsproduct.

Meer keuze en concurrentie

Door de invoering van het banksparen krijg je meer mogelijkheden om lijfrente te sparen of je hypotheek af te lossen. Daarnaast ontstaat er meer concurrentie, wat kan leiden tot lagere kosten en betere producten. De verzekeraars moeten waarschijnlijk hun producten goedkoper en toegankelijker te maken om te kunnen concurreren met de banken.

Nadelen banksparen ten opzichte van verzekeren

Apart bijverzekeren

Van de huidige verzekeringspolissen maakt meestal standaard een overlijdensrisicoverzekering deel uit. Bij het banksparen is dit niet het geval. Deze verzekering is wel nodig om het risico voor eventuele nabestaanden af te dekken. Je moet daarom apart een overlijdensrisicoverzekering afsluiten. Overigens hoeft dit geen nadeel te zijn. Een overlijdensrisicoverzekering die onderdeel uitmaakt van het pakket van een beleggingshypotheek is vaak duurder dan een overlijdensrisicoverzekering die je los afsluit. Daarnaast biedt bijvoorbeeld Allianz bij haar bankspaarproduct al standaard een overlijdensrisicoverzekering aan. Het is daarom maar de vraag is of je echt nog apart de markt op moet voor een dergelijke verzekering.

Volgens Goedhart kan een bank een overlijdensrisicoverzekering - net zoals verzekeraar doen bij het universal life principe- gemakkelijk koppelen aan een bankspaarrekening. “Je betaalt dan een vaste inleg. Een deel daarvan is bedoeld als risicopremie. De bank en een verzekeraar stemmen periodiek met elkaar af wat nodig is voor dekking van het risico en welk deel belegd kan worden.”

Nieuwe kosten

Het banksparen brengt extra administratieve lasten voor de banken met zich mee. Onder andere omdat het banksparen moet voldoen aan dezelfde fiscale voorwaarden als vergelijkbare verzekeringsproducten. Daarnaast hebben banken nieuwe kosten doordat ze klantenadviseurs voor het banksparen moeten aantrekken en vanwege verkoop- en distributiekosten. De banken zullen deze extra lasten aan je doorberekenen. Het zal echter om veel minder bijkomende kosten gaan dan verzekeraars nu in rekening brengen.

Bezuinigingen

Omdat het rijk door het banksparen belastinginkomsten misloopt, komt de overheid tegelijk met de invoering van het banksparen met twee bezuinigingen. De assurantiebelaasting stijgt van zeven naar zeveneneenhalve procent. Daarnaast gaat de maximum premiegrondslag waarvoor belastingvoordeel geldt bij lijfrente-opbouw omlaag van 150.957 naar 103.257 euro.

De verlaging van de jaarlijkse maximum premiegrondslag naar 103.257 euro kan nadelig uitpakken voor mensen met een hoog inkomen. Als zij een jaarlijkse lijfrentepremie betalen die nog gebaseerd was op het eerdere maximum van 150.957 geldt straks voor een deel van hun inleg geen fiscale vrijstelling meer. Goedhart "In dat geval zullen verzekeraars met hun hand over hun hart moeten strijken. Ze zullen, anders dan gebruikelijk bij verlagingen van de inleg, lijfrenteovereenkomsten moeten aanpassen zonder te veel extra kosten in rekening te brengen."

Overigens heeft de Eerste Kamer ingestemd met een motie van het CDA waarin het kabinet wordt gevraagd in 2008 naar mogelijkheden te zoeken om de premiegrondslag in 2008 terug te brengen naar het oude niveau.

Opknapbeurt

Het nieuwe vermogensproduct biedt belangrijke voordelen ten opzichte van de bestaande verzekeringsproducten. Het lijkt goedkoper te zijn, is toegankelijker en geeft je extra keuze bij het aflossen van je hypotheek of je lijfrente-opbouw. Ook heeft het als indirect effect dat verzekeraars hun producten simpeler en goedkoper gaan maken. De nadelen zoals het apart afsluiten van een overlijdensrisicoverzekering wegen niet tegen deze positieve punten op. Een beperking is wel dat je net als bij de fiscaal vriendelijke verzekeringsproducten je geld voor lange tijd weg moet zetten. Verder heb je ondanks het feit dat het banksparen een relatief simpel product is nog steeds te maken met ingewikkelde fiscale voorwaarden.

Het is nog even de vraag in welke mate banken vanaf 1 januari al met bankspaarproducten komen. De grote Nederlandse banken doen hier nog geheimzinnig over. Volgens Goedhart hebben een aantal banken al bankspaarproducten ontwikkeld. Omdat Nederlandse banken vaak bij hetzelfde bedrijf horen als grote verzekeraars, hebben ze minder belang bij concurrerende bankspaarproducten.

"Wat ons betreft zullen ze echter die producten wel concurrerend moeten aanbieden", denkt Goedhart. "Anders lopen ze het risico dat hun klanten weglopen bij zowel de bank als de verzekeraar en naar een andere bank gaan." Dat kan een buitenlandse bank zijn. Vanwege de invoering van de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID) per 1 november is het voor buitenlandse banken gemakkelijker geworden om hun producten over de grens aan te bieden. In combinatie met het banksparen biedt dit buitenlandse banken een ideale mogelijkheid om de Nederlandse markt te betreden. "Het banksparen is met name interessant voor dat soort banken. Denk bijvoorbeeld aan de Bank of Scotland, die veel met hypotheek doet of Argenta die al aardige spaarproducten biedt", merkt Goedhart op.

De Nederlandse markt voor hypotheek- en lijfrenteproducten kan wel een opknapbeurt gebruiken. Het banksparen zal daar bijna zeker voor zorgen en hopelijk plukt de consument er uiteindelijk de vruchten van.